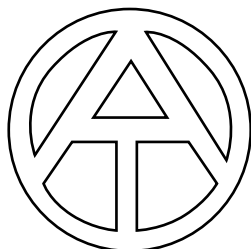

ATEISME

ATEISME

Esquema de la celebració

1. Introducció a la cerimònia

- 1.1. Rebuda amb música
- 1.2. Salutació als assistents i breus paraules d'acolliment
- 1.3. Intermedi musical

2. Parlaments de familiars i amics

- 2.1. Lectura de text o poema
- 2.2. Parlament de familiar o persona pròxima
- 2.3. Lectura de text o poema
- 2.4. Parlament de familiar o persona pròxima
- 2.5. Intermedi musical

3. Intervenció final

- 3.1. Lectura de text o poema (opcional)
- 3.2. Parlament final per reforçar els llaços comunitaris
- 3.3. Comiat del difunt i agraïment als assistents
- 3.4. Música de comiat

El funeral laic o civil té com a funció oferir als ateus i no creients en general una cerimònia de comiat digne en la qual es reti homenatge al mort, d'acord amb les conviccions i desitjos del difunt i de la seva família, sense presència de discursos ni elements de caràcter religiós.

Idees i conviccions bàsiques sobre la mort i el més enllà

Per als no creients no hi ha cap vida després de la mort i la vida a la Terra és l'única vida que realment tenim, per tant, no hi ha cap més enllà i la mort és el final definitiu de l'existència humana. Aquesta concepció de la vida, com un breu període d'existència conscient entre el naixement i la defunció de l'ésser humà, durant el qual tenim l'oportunitat de conèixer, sentir i actuar al món, és radicalment oposada a la visió d'algunes tradicions religioses, que conceben la vida com un mer trànsit cap a una altra vida més plena després de la mort.

D'aquesta forma d'entendre la vida es dedueix que allò que vulguem fer, hem de fer-ho en aquest món abans que ens arribi la mort, perquè en cas contrari no podrem fer-ho mai. La Terra és el lloc on hem de mirar de realitzar els nostres somnis i materialitzar les nostres il·lusions, perquè no tindrem cap possibilitat de fer-ho un cop hàgim mort. És una filosofia que ens anima a gaudir de la vida, però amb la responsabilitat de saber que no hi ha res més enllà i que, per tant, som responsables del nostre destí individual, i també del nostre destí col·lectiu com a gènere humà.

La conseqüència per als qui no creuen en l'existència de Déu és que hem de tractar d'orientar la nostra vida per fer d'aquest món un lloc just i habitable, en el qual tots siguem capaços de viure de forma respectuosa i solidària segons les nostres conviccions, en pau i llibertat. Aquesta filosofia es resumeix en les paraules del lliurepensador agnòstic nord-americà Robert Green Ingersoll, el qual va escriure: "La felicitat és l'únic bé. El lloc per ser feliços és aquí. L'hora de ser feliços és ara. La forma de ser feliços és fer feliços als altres."

Salutació-introducció a la celebració

La finalitat de la introducció és acollir familiars, amics i altres assistents al funeral en presència del fèretre (o de l'urna) contenint el cos (o les restes) del difunt, per dedicar-li un últim record i transmetre als afins, en un moment especialment dolorós per a ells, el suport i la solidaritat de tots els presents.

És convenient que la cerimònia compti amb un "conductor" que sigui una persona amb experiència en la presentació d'actes públics. Aquest rol també el pot assumir un amic del difunt o de la família, l'alcalde de la població, un regidor o una altra autoritat civil en representació de tota la comunitat.

Durant la cerimònia serà adequat referir-se a les idees del difunt indicant que era ateu o no creient, i fer alguna reflexió entorn de les seves conviccions, encara que el principal és sempre respectar la seva voluntat i, si era el seu desig, que la cerimònia es desenvolupi íntegrament sense referències religioses.

En cas que el difunt hagi estat una persona compromesa en la defensa de l'ateisme, de l'agnosticisme o del laïcisme, es pot recórrer a una organització afí perquè proposi a un dels seus membres com a conductor de la cerimònia. Això mateix és aplicable si el difunt militava en algun partit polític, organització sindical, o bé es trobava compromès amb alguna entitat cívica, activitat o causa social.

El local on es realitzi el funeral pot estar decorat amb flors i objectes que tinguin un significat especial en la vida del difunt, o bé que representin les seves idees i aficions, però no hauria de tenir exposats símbols religiosos. Durant els parlaments també es pot projectar una o més imatges del difunt, i incloure un àlbum de fotografies perquè sigui consultat pels assistents a la cerimònia.

En funerals de persones grans supervivents de la Guerra Civil, no és estranya la presència d'una bandera sobre el fèretre, republicana, comunista... depenent de la ideologia del difunt. En aquest context particular també pot resultar apropiat incloure cançons com Ai Carmela!, l'Himne de Riego o la Internacional durant la celebració.

En general, els tanatoris moderns avui dia disposen de sales polivalents preparades per a la celebració de funerals laics, però si és necessari la cerimònia pot tenir lloc en un local municipal o d'alguna entitat afí al difunt, sempre que estigui degudament condicionat i que compti amb els permisos necessaris. En ocasions la cerimònia pot tenir lloc al cementiri mateix, com el pas previ a la inhumació, si bé al nostre país aquesta pràctica no és gaire comuna.

1.1. Rebuda amb música

És convenient que una música suau i serena acompanyi l'arribada dels assistents per tal de dotar l'acte de calidesa i evitar un silenci que, en ocasions, pot resultar una mica violent incòmode per la presència del fèretre, la tensió emocional del moment, nervis, sanglots, sorolls, etc.

Exemple: sona *l'Intermezzo de l'òpera Cavalleria Rusticana* de Pietro Mascagni. Una alternativa seria utilitzar per exemple *l'Adagio per a cordes* de Samuel Barber.

1.2. Salutació als assistents i breus paraules d'acolliment

Exemple: (en totes les expressions el terme masculí pot ser substituït pel femení, depenent del sexe de la persona morta). El "conductor" de l'acte s'adreça als assistents:

"Bon dia a tots: companya, fills, familiars i altres amics de (difunt), moltes gràcies per estar avui aquí amb nosaltres. Ens hem reunit en aquesta sala per retre homenatge al nostre benvolgut amic, i acompanyar en aquest moment tan trist i dolorós els seus familiars i persones pròximes. Amb la nostra presència volem expressar-los el nostre afecte més sincer i solidaritat, alhora que contribuir en la mesura del possible a alleujar el seu dolor per la pèrdua irreparable d'aquest ser estimat. Així mateix volem recordar els bons moments que vam passar al seu costat i algunes experiències que compartim amb ell i que ja formen part de les nostres pròpies vides i dels nostres records més entranyables... etc."

Lectures, pregàries i pràctiques

1.3. Intermedi musical

Breu intermedi musical (opcional) per contribuir a relaxar la tensió i donar pas a continuació als parlaments de familiars i amics.

En aquesta ocasió es tria una cançó amb un cert significat, com *Imagine*, de John Lenon, que és un cant a la pau i a la unitat de tots els éssers humans en un món sense països, sense cobdícia, i també... sense religions.

2. Parlaments de familiars i amics

Els ateus i no creients en general no disposen d'un protocol establert per a la celebració d'una cerimònia funerària, per la qual cosa l'acte es pot adaptar de la forma més adequada perquè resulti proper i càlid per a la família i els afins del difunt.

En aquesta fase el més habitual és alternar la lectura de textos breus o poemes d'autors reconeguts amb intervencions de caràcter més personal, preparades per persones properes al difunt, que contribueixin a compartir experiències personals, anècdotes de la seva vida o sentiments, amb els assistents. També es pot fer una breu exposició de les conviccions del difunt, si pot ser contextualitzades dins de la seva trajectòria vital.

En cas que el difunt hagués deixat algun missatge o text per ser llegit durant la cerimònia és convenient que la persona designada per a la seva lectura hagi tingut temps per preparar-se-la adequadament. Així mateix, si el difunt hagués escrit algun llibre, poesia o text adequat, un familiar o afí pot procedir a la seva lectura completa, o bé d'un fragment seleccionat.

L'objectiu fonamental d'aquestes intervencions és apropar als presents la figura del difunt i posar en relleu els aspectes positius de la seva vida i de la seva personalitat, perquè els familiars i reunits guardin un record entranyable de la cerimònia.

Els textos triats poden parlar-nos de la vida del difunt, dels moments que hem tingut la fortuna de compartir amb ell, del record que va a deixar per sempre en les nostres vides, i convidar a la reflexió sobre les seves conviccions, opinions i idees.

És habitual que s'incloguin reflexions sobre el sentit de la vida i la mort, però és important recordar que es tractava d'una persona sense conviccions religioses, per la qual cosa no és adequat referir-nos a la possibilitat que "pugui gaudir d'una vida millor en el més enllà", d'un possible "retrobarment al paradís", o d'un "futur en un altre lloc o dimensió".

A nivell orientatiu, els aspectes que poden ser tinguts en compte per preparar un parlament d'aquestes característiques són els següents:

- ◊ Aspectes de la relació personal com a parella, pare, amic
- ◊ Experiències i moments de la vida personal
- ◊ Anècdotes compartides
- ◊ Trets distintius del seu caràcter
- ◊ Idees, opinions i visió general de la vida
- ◊ Militància ideològica, política, implicació en activitats cíviques
- ◊ Exemples de conducta social
- ◊ Aficions, interessos i activitats significatives
- ◊ Aspectes de la seva trajectòria i vida laboral
- ◊ Detalls relacionats amb la seva formació
- ◊ Aportacions destacades en algun àmbit, si n'hi hagués

2.1. Lectura de text o poema

Exemple de text o poema: l'apartat de parlaments podria començar amb la lectura de la lletra de la mateixa cançó Imagine de Lenon que, segons l'exemple, estaria acabant de sonar en aquest moment. Com a alternativa, o complement, es proposa un poema de W. H. Auden.

IMAGINE

*"Proveu d'imaginar-vos
que no existeix el cel,
que no hi ha infern a sota,
que a sobre sols hi ha blau.
Imagineu la terra
sols vivint l'instant..."*

*Doncs ara imagineu-vos
que no hi ha cap estat
pel qual morir o matar-se,
ni déus que cridin sang.
Imagineu la terra
tota sempre en pau...*

*Podeu dir que somio,
però sé que no estic sol.
Veniu doncs amb nosaltres
i serà com un sol món.*

*Imagineu encara
que no hi ha possessions,
ni més fam ni cobdícia,
que som germans i prou.
Imagineu la terra
tota de tothom.*

*Podeu dir que somio,
però sé que no estic sol.
Veniu doncs amb nosaltres
i viurem com un sol món."*

John Lenon (adaptació d'Isidor Mari)

BLUES DEL FUNERAL

*Fora tots els rellotges i el telèfon odiós,
doneu perquè no bordi un os sucós al gos,
tanqueu tots els pianos i, amb els timbals somorts,
traieu el taüt fora, que vinguin ploramorts.*

*Que els avions voltegin pel cel gemegant fort,
que hi guixin un missatge: El Meu Amor és Mort.
Que portin els coloms llaçades de crespó
i els guàrdies de tràfic guants negres de cotó.*

*Em va ser Nord i Sud i Llevant i Ponent,
la setmana de feina i el diumenge indolent,
migdia i mitjanit, la parla i la cançó;
jo em creia que l'amor durava sempre: no.*

*No em vingueu amb estrelles, no en deixeu cap ni una;
desmantelleu el sol i empaqueteu la lluna;
buideu els oceans, tal·leu el bosc arran,
perquè res ja des d'ara no podrà fer-se gran.*

Wystan Hugh Auden
(Traducció de Narcís Comadira)

2.2. Parlament de familiar o reunit

Exemple de parlament: seguiria una intervenció preparada per un familiar, o bé la lectura d'un text que fes referència a les conviccions del difunt.

Exemple de parlament 1:

PRELUDI

*Tot neix, tot pansa, tot arriba
al terme ignorat de la seva sort:
a l'oceà l'ona queixosa,
al vent la fulla fugitiva,
l'aurora a la nit,
i l'home a la mort.*

Alphonse de Lamartine

*"Us adreçaré unes breus paraules en record del nostre amic (el difunt) i m'agradaria començar parlant-vos de l'esperança més que no pas de la tristesa que ens provoca la seva absència, voldria poder mirar-vos als ulls i dir-vos que el nostre amic estarà bé, que no us preocupeu per ell, que un dia tornarem a trobar-nos i a gaudir de nou junts com prometen algunes religions... però no ho faré perquè els no creients estem convençuts que això no és així, que això no és cert, que això no serà possible.
I no obstant això, com us deia al principi us parlaré d'esperança. Tenim la certesa que la nostra vida és finita, sabem que té un final, que no tornarem a abraçar-nos, ni a intercanviar mirades còmplices amb aquells que ja no són amb nosaltres, que no hi haurà un retrobament en el més enllà, però també que no per això hem de perdre la il·lusió, ni renunciar a l'alegria de viure.*

Malgrat la tristesa que avui ens corprèn per la pèrdua del nostre amic, sempre hi ha motius per seguir endavant, per somriure i per mirar cap al futur amb il·lusió. És cert que ell ja no és amb nosaltres, però no hem d'oblidar que ha viscut una vida plena i que ha compartit grans moments amb la seva família, amb els seus amics, que s'ha emocionat amb les seves il·lusions i els seus anhels, que ha gaudit de les seves aficions, que ha tingut una vida coherent amb les seves idees, que ha estat un referent per a tots nosaltres i que deixa un record inesborrable en els nostres cors.

Així i tot, és cert, la vida segueix endavant, com ha de ser. Després del fred hivern torna la calor de l'estiu. Els arbres renoven les seves fulles i donen nous fruits cada primavera. Els nostres fills creixen, es fan grans, emprenen el vol i un dia tindran la seva pròpia família i il·lusions pròpies i renovades, perquè això en definitiva és la vida, la renovació permanent de tot el que existeix. I mentrestant, cadascun de nosaltres mirarem de ser feliços a la nostra manera, ocupar el temps i gaudir d'aquesta experiència tan bella... amb l'esperança d'aconseguir fer aquest món i la vida de les persones que ens van conèixer i van estimar una mica millors...

En un moment tan dolorós és difícil trobar paraules de consol, saber com ajudar els altres a superar la tristesa i la desolació que ens ennuega. Però no puc enganyar-me a mi mateix ni us enganyaré a vosaltres. No puc creure el que no crec, ni tampoc allò en el que no creia el nostre amic (el difunt). Ningú torna del més enllà. Hem de reconèixer les coses com són, mirar la mort a la cara i al mateix temps sentir-nos tremendament joiosos per la increïble oportunitat que hem tingut de viure la vida. Hem de pensar que el nostre amic estaria content també per nosaltres i satisfet de saber que, després d'una vida plena d'experiències, ell ara segueix present en els nostres records.

Amb el seu exemple i humilitat (el difunt) sempre ens va mostrar el camí en els moments difícils. Ara, seguint aquestes mateixes idees i conviccions que a ell li van servir d'inspiració al llarg de la seva vida hem de tractar d'encarar aquest dolorós tràngol i tirar endavant. Per això volem dedicar aquest instant al seu record, i transmetre als seus familiars i amics el nostre afecte i la nostra estima sincera... i fer-los saber que estem a la seva disposició per allò que calgui."

2.3. Lectura de text o poema

Exemple de text:

CARTES A LUCILIO (FRAGMENTS)

"Aquí deixaràs un company, allí n'enterraràs un altre, més enllà en tindràs temença; per entremig d'aquests ensopecs, has de recórrer aquest camí escabros..."

Lucio Anneo Sèneca

(Lletres a Lucili, volum IV. Fundació Bernat Metge. Barcelona, 1931. Text revisat i traducció del Dr. Carles Cardó. Fragment Lletra CVII, pàg. 46)

"Cada dia morim; cada dia se'ns minva una part de la vida, i fins quan creixem, la vida ens decreix. Perdrem la infància, després la minyonia, després la joventut. Fins al dia d'ahir, tot el temps passat és mort i aquest mateix dia d'avui, ens el partim amb la mort. Així com no és la darrera gota la que estronca el rellotge d'aigua, sinó totes les que havien rajat abans, així aquella darrera hora en què deixem d'ésser no és sola a produir la mort, sinó a consumir-la;..."

(Lletres a Lucili, volum I. Fundació Bernat Metge. Barcelona, 1928. Text revisat i traducció del Dr. Carles Cardó. Fragment Lletra XXIV, pàg. 64)

"La mort és un son tranquil i sense perill. Amb ella s'acaba la felicitat, però també per ella s'allunya la calamitat. Viu prou, i, realitzat, espera la mort."

(Traducció lliure).

Exemple de poesia:

QUAN VINGUI LA PRIMAVERA

*"Quan vingui la Primavera,
si jo ja sóc mort,
les flors floriran de la mateixa manera
i els arbres no seran menys verds que la Primavera passada.
La realitat no té necessitat de mi.*

*Sento una alegria enorme
en pensar que la meva mort no té cap importància.*

*Si sabés que demà havia de morir
i que la Primavera vindria demà passat,
moriria content, perquè ella vindria demà passat.
Si aquest és el seu temps, ¿quan hauria d'arribar sinó al seu temps?*

*Em plau que tot sigui real i que tot sigui precís;
i em plau perquè seria així encara que no em plagués.
Per això, si em moro ara, moriré content,
perquè tot és real i tot és precís.*

*Podeu resar en llatí sobre el meu taüt, si voleu.
Si voleu, podeu ballar i cantar tot al voltant.
No tinc preferències per a quan ja no pugui tenir preferències.
El que sigui, quan sigui, serà el que és."*

Alberto Caeiro (Fernando Pessoa)
(Traducció de Joaquim Sala-Sanahuja)

SI, QUAN SIGUI MORT, VOLEN ESCRIURE LA MEVA BIOGRAFIA

*"Si, quan sigui mort, volen escriure la meva biografia,
no hi ha res més senzill.
Només té dues dates: la de la meva naixença i la de la meva mort.
Entre ambdues coses tots els dies són meus.
Sóc fàcil de definir.
He vist com un damnat.
He estimat les coses sense gens de sentimentalitat.
Mai no he tingut cap desig que no pogués aconseguir, perquè mai no he estat engegat.
Fins sentir no fou més per a mi que un acompanyament de veure.
He comprès que les coses són reals i totes diferents unes d'altres;
Ho he comprès amb els ulls, mai amb el pensament.
Comprendre-ho amb el pensament seria trobar-les totes iguals.
Un dia em vingué el son, com a qualsevol infant.
Vaig cloure els ulls, vaig dormir.
Llevat d'això, he estat l'únic poeta de la Natura."*

Alberto Caeiro (Fernando Pessoa)
(Traducció de Joaquim Sala-Sanahuja)

2.4. Parlament de familiar o persona pròxima

En aquesta ocasió s'inclou un text més personal per reflexionar sobre les experiències compartides amb el difunt i la nostra relació amb ell.

Exemple de parlament 2:

"La mort només té importància en la mesura en què ens fa reflexionar sobre el valor de la vida", va escriure André Malraux.

"La defunció d'un ser estimat, com (el difunt), amb qui hem compartit tants moments i experiències, ens porta sempre a reflexionar sobre el seu pas per la vida, però també sobre el significat mateix de la vida en general... Ens porta a preguntar-nos si va arribar a materialitzar les seves il·lusions, els seus somnis, els seus anhels, i inevitablement ens planteja preguntes sobre nosaltres mateixos, sobre com vivim el dia a dia, com podem millorar les coses, les nostres relacions, si fem allò que veritablement desitgem, si controlem la nostra vida o ens deixem portar pels esdeveniments com una fulla bressolada pel vent, què podem esperar del futur i, en definitiva, què ens espera després de la mort, quan tot això s'acabi..."

(El difunt) era una persona entranyable, tots els qui el vàreu conèixer ho sabeu del cert. Durant anys va treballar/va militar en aquesta organització de forma exemplar, lluitant per aconseguir els seus objectius/ideals sense mai no li importés l'esforç que calgués esmerçar per aconseguir-ho. Vaig compartir amb ell més de 10 anys en aquesta organització i, com podeu suposar, he tingut l'ocasió de conèixer-lo prou bé, si és que podem atrevir-nos a dir que alguna vegada arribem a conèixer de debò una altra persona... o fins i tot a nosaltres mateixos.

Era una persona honesta i treballadora, preocupada pels seus companys. En aquest sentit, era el que en diem moltes vegades, sense valorar-ho prou, una persona normal... i no obstant això era també una persona especial. Era especial perquè sempre resultava proper, accessible i estava disposat a col·laborar en allò que calgués. Si un dia arribaves cansat i de mal humor, s'acostava a tu discretament i, en un instant, sense saber gaire com s'ho feia, de sobte et trobaves parlant amb ell de qualsevol cosa intranscendent... o realment transcendent, perquè també tenia inquietuds molt profundes que podia compartir amb tu en el moment oportú, i això el feia ser, com us deia, algú molt proper i especial, almenys ho va ser per a mi...

D'aquesta manera, era capaç de fer-te oblidar els teus problemes o, si més no, aparcar-los durant un temps, relaxar-te una mica i tornar de nou a les teves tasques més animat... Era una persona alegre i optimista, capaç de riure's de qualsevol cosa, però sense ofendre mai ningú. Si tingués l'oportunitat, m'hagués agradat poder-li donar les gràcies per ajudar-me tantes vegades a superar els mals moments amb petits detalls, sense importància aparent però, com sol dir-se, amb la sensació que és en aquests petits detalls on finalment hi ha el veritablement important de les relacions que conformen el dia a dia de les nostres vides... Per tot això, moltes gràcies (el difunt), per tots els moments que hem compartit i, sobretot, per honorar-me durant tants anys amb la teva amistat."

2.5. Intermedi musical

Una vegada finalitzats els parlaments de familiars i amics és convenient introduir un nou intermedi musical abans de donar pas al conductor de la cerimònia perquè faci una última intervenció.

En aquesta ocasió el fragment triat és *A single petal of a rose*, una peça extreta de *The Queen's Suite* de Duke Ellington. Com a alternativa es proposa *Your song*, d'Elton John.

Intervenció final

El conductor de la cerimònia realitzarà una intervenció final, no gaire extensa, per fer un breu repàs a la vida del difunt, transmetre la solidaritat de tots els presents, i contribuir a reforçar el sentiment de comunitat. Si ho creu convenient també pot iniciar la seva intervenció amb la lectura d'una poesia.

3.1. Lectura de text o poema (opcional)

Exemple de poesia:

EL VIAJE DEFINITIVO

*"...Y yo me iré. Y se quedarán los pájaros cantando;
y se quedará mi huerto, con su verde árbol,
y con su pozo blanco.
Todas la tardes, el cielo será azul y plácido;
y tocarán, como esta tarde están tocando,
las campanas del campanario.
Se morirán aquellos que me amaron;
y el pueblo se hará nuevo cada año;
y en el rincón aquel de mi huerto florido y enalado
mi espíritu errará, nostálgico...
Y yo me iré; y estaré solo, sin hogar, sin árbol
verde, sin pozo blanco,
sin cielo azul y plácido...
Y se quedarán los pájaros cantando."*

Juan Ramón Jiménez

3.2. Parlament final per reforçar els llaços comunitaris

Parlament final:

"Una vegada hem tingut ocasió d'escoltar els familiars i amics de (el difunt), i abans d'acomiar-lo definitivament, voldria compartir amb tots vosaltres una breu reflexió: Epicur, un filòsof grec, fa més de dos mil anys a propòsit de la mort va escriure el següent: "Per què témer la mort?, si mentre nosaltres existim, ella no existeix i quan ella arriba, llavors no existim nosaltres."

En la nostra societat actual, amb el ritme de vida tan ataregat que portem la majoria, no acostumem a pensar gaire en la mort; però en circumstàncies com aquesta, quan mor un amic o familiar, llavors la mort es presenta implacable davant nostre i no podem evitar sentir una mescla de respecte i indignació. Això és així perquè, en realitat, la mort sempre ens inspira temor, el temor que ens provoca el desconegut. I per a l'home allò més desconegut de tot és, sens dubte, l'evidència de la mort, del final de la vida, que un dia tot s'acaba...

Què significa aquest moment? Com comprendre allò que passa amb la mort? Com assumir el pas de la vida a la matèria inerta i a la descomposició del cos en un període tan breu? Com explicar-nos la desaparició de les paraules i els somriures d'aquell que acompanyava les nostres il·lusions, les nostres alegries, que compartia les nostres preocupacions i anhels? Com comprendre que un instant després, de sobte, aquesta mateixa persona tan propera, tan imprescindible, ja no és amb nosaltres? Com acceptar sense més la realitat d'aquesta destinació certa i inevitable?

Avui ens ha deixat el nostre benvolgut amic (el difunt) i ens venen al cap totes aquestes reflexions perquè ja no podem fer res per evitar la seva pèrdua. El seu cos encara és present aquí, però en el fons sabem que ell ja no hi és. El dolor més gran no és afrontar la mort, sinó la pèrdua definitiva d'un ésser estimat, perquè sabem que mai no el podrem recuperar. Per això, quan la mort ens toca de prop deixa en nosaltres un buit tan difícil d'omplir. I també per això, en els moments més durs, només l'afecte i la solidaritat dels nostres amics poden contribuir a mitigar el nostre dolor, a recompondre les nostres seguretats i a afrontar el futur amb enteresa.

Pot semblar una obvietat, però en situacions tan doloroses com la que avui ens ha portat fins aquí és quan podem apreciar de debò la importància de la vida. Perquè el trist no és morir, des que tenim ús de raó sabem que aquest moment ha d'arribar algun dia i, no obstant això, mai tenim la sensació que ens hagi de tocar morir també a nosaltres. I això ens recorda la importància de les coses, ens porta a reconèixer que és més important com vivim que no pas els anys que passem en aquest món, que el fonamental és gaudir la vida mentre en tenim ocasió i contribuir a la felicitat d'aquells que ens estimen i ens acompanyen al llarg d'aquesta aventura.

Un savi, Leonardo da Vinci, va expressar aquestes mateixes idees amb una bonica frase, que diu: "Així com una jornada ben emprada produeix un dolç son, així una vida ben utilitzada causa una dolça mort." Estic segur que el nostre amic va saber emprar bé el seu pas per aquest món i per això deixa un bon record en aquells que el vam conèixer durant la seva vida. I per això estic convençut que ha tingut una mort tranquil·la i serena, conscient que havia sabut esmerçar la seva vida sàviament."

3.3. Comiat del difunt i agraïment als assistents

"Per acabar aquest acte en record de (el difunt), els familiars m'han demanat que us agraeixi a tots els presents la vostra assistència, i el vostre suport. Així mateix, que us comuniqui que per decisió de la família l'enterrament (o la incineració) tindrà lloc demà al cementiri (nom) amb presència només de la família..."

3.4. Música de comiat

Com a comiat per acompanyar la sortida dels assistents es tria un nou fragment d'òpera: l'ària "Glück, das mir verlieb", de l'òpera Die Tote Stadt d'Erich Wolfgang Korngold. Una alternativa pot ser "Ich Ging Zu Ihm" de l'òpera Das Wunder der Heliane, del mateix compositor.

Objectes de celebració i significat

En les celebracions laiques no hi ha cap objecte de celebració específic. Depenent de la tendència de cadascú, de vegades es poden utilitzar objectes personals, però no es fa de manera generalitzada.

Acompanyament musical

Selecció d'obres musicals per a l'acompanyament de la cerimònia:

AABERG, PHILIP. *No wonder they sing*.

ALBINONI, TOMASO. *Adagio en Sol menor*.

BACH, JOHANN SEBASTIAN. *Aria de la suite para orquesta N° 3, BWV 1068. II*.

BARBER, SAMUEL. *Adagio para cuerdas*, Opus 11.

BARRY, JOHN. *Memorias de África. I had a farm in Africa*.

BIZET, GEORGES. *Los pescadores de perlas. Je crois entendre encore*.

BRIGHTMAN, SARA. *Time to say goodbye*.

CASALS, PAU. *El cant dels ocells*.

CILEA, FRANCESCO. *Adriana Lecouvreur. Intermezzo*.

CILEA, FRANCESCO. *L'Arlesiana. È la solita storia*.

COLDPLAY. *Scientist*.

ELLINGTON, DUKE. *The Queen's Suite. A single petal of a rose*.

ENYA. *The memory of trees. From where I am*.

ENYA. *And winter came. Stars and midnight blue*.

EVANESCENCE. *My immortal*.

GIORDANO, UMBERTO. *Andrea Chenier. La mamma è morta*.

GIORDANO, UMBERTO. *Fedora. Intermezzo*.

HORNER, JAMES. *Titanic. My hearth will go on*.

JOHN, ELTON. *Your song*.

KORNGOLD, ERICH WOLFGANG. *Die Tote Stadt. Glück, das mir verlieb*.

KORNGOLD, ERICH WOLFGANG. *Das Wunder der Heliane. Ich Ging Zu Ihm*.

LENNON, JOHN. *Imagine*.

MAHLER, GUSTAV. *Sinfonía N° 5. IV Adagietto*.

MASCAGNI PIETRO. *Cavalleria Rusticana. Intermezzo*.

MASSENET, JULES. *Thaïs. Meditación*.

MERTENS, WIM. *Close cover*.

MERTENS, WIM. *Educes me. The Fosse*.

NYMAN, MICHAEL. *The Piano. The promise*.

PACHELBEL, JOHANN. *Canon en Re Mayor*.

PROKOFIEV, SERGEI. *Romeo y Julieta. Muerte de Julieta*.

PUCCINI, GIACOMO. *Tosca. E lucevan le stelle*.

PUCCINI, GIACOMO. *La Fanciulla del West. Ch'ella mi creda libero e lontano*.

RAVEL, MAURICE. *Pavana para una infanta difunta*.

SEILER, PETER. *Silent leaves*.

SEILER, PETER. *Waiting for fall*.

THE BEATLES. *Let it be*.

TRADICIONAL CELTA. *World inside my heart*.

Vocabulari bàsic

En les celebracions funeràries laiques no hi ha cap vocabulari específic destacable.

Aquesta fitxa forma part del manual *Duellum: no tan sols. Guia sobre celebracions funeràries de creences i conviccions*. Per a més informació, pot consultar el manual a:

Direcció General d'Afers Religiosos: www.gencat.cat/afersreligiosos

Grup Mémora: www.memora.es/

Associació UNESCO per al Diàleg Interreligiós: www.audir.org